

FITXA IDENTIFICATIVA**DADES DE L'ASSIGNATURA****Codi:** 46766**Nom:** Paisatge lingüístic**Cicle:** Màster Universitari Oficial**Crèdits ECTS:** 3**Curs acadèmic:** 2026-27**TITULACIONS**

Titulació	Centre	Curs	Període
2267 - M.U. Estudis Hispànics Avançats: Aplicacions i Investigació	Facultat de Filologia, Traducció i Comunicació	1	Primer quadrimestre

MATÈRIES

Titulació	Matèria	Caràcter
2267 - M.U. Estudis Hispànics Avançats: Aplicacions i Investigació	Paisatge lingüístic	OPTATIVA

COORDINACIÓ

QUILIS MERIN MERCEDES

RESUM

En el pla d'estudis del Títol de Màster, aquesta assignatura s'integra en l'itinerari I (Llengua Espanyola) i en el III (Formació Hispànica).

El paisatge lingüístic en el context urbà i el contacte multilingüe i multicultural en la societat actual. La varietat sociolingüística i el contacte lingüístic en el marc geogràfic urbà. L'estudi del conjunt de realitzacions materials del llenguatge escrit en signes, llengües i elements lingüístics, exposats en un entorn públic determinat com l'espai urbà, en textos escrits a la via i espais públics, com els rètols i anuncis comercials, rètols de carrers, de vies i edificis públics, etc., i els seus valors connotatius, amb especial atenció al marc delimitat urbà com a reflex de la interacció i convivència de diferents cultures en un mateix espai.

Tal com es detalla en el volum de treball, les classes teòriques es complementen amb classes pràctiques. A aquestes activitats formatives de caràcter presencial s'afegeix la participació en conferències i seminaris organitzats pel Departament de Filologia Espanyola. Aquesta assignatura forma part dels projectes d'innovació HISLEDIDAC [2a fase] i LENGUALDAD [2a fase], concedits per el Servei de Formació Permanente i Innovació Educativa (SFPIE).

En aquesta assignatura s'atén especialment els següents ODS: ODS5, ODS8 i ODS11.

CONEIXEMENTS PREVIS

RELACIÓ AMB ALTRES ASSIGNATURES DE LA MATEIXA TITULACIÓ

No s'ha especificat restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

ALTRES TIPUS DE REQUISITS

COMPETÈNCIES / RESULTATS D' APRENENTATGE

2267 - M.U. Estudis Hispànics Avançats: Aplicacions i Investigació

Posseir i comprendre coneixements que aportin una base o oportunitat de ser originals en el desenvolupament i / o aplicació d'idees, sovint en un context de recerca.

Que els estudiants posseïsquen les habilitats d'aprenentatge que els permeten continuar estudiant d'una forma que haurà de ser en gran manera autodirigida o autònoma.

Que els estudiants sàpiguen comunicar les conclusions (i els coneixements i les raons últimes que les sustenten) a públics especialitzats i no especialitzats d'una manera clara i sense ambigüitats.

Ser capaços d'analitzar críticament i d'explicar textos, elegint la metodologia filològica específica en funció del públic potencial a què s'adrecen

Ser capaços d'editar textos i d'elaborar i catalogar corpus relacionats amb els estudis filològics hispànics

Ser capaços d'elaborar un projecte en l'àmbit d'estudi del màster i presentar els seus resultats, per mitjà d'un discurs elaborat i coherent.

Ser capaços d'emprar els recursos institucionals, els grans instruments científics, les tècniques, les bases de dades i biblioteques, la bibliografia, les revistes especialitzades i els nous recursos proporcionats per les TIC en l'àmbit d'estudi.

Ser capaços d'integrar coneixements i enfrontar-se a la complexitat de formular judicis a partir d'una informació que, sent incompleta o limitada, incloga reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a l'aplicació dels seus coneixements i judicis, des d'una perspectiva de gènere.

Ser capaços de debatre les idees de diferents teories en l'àmbit de la filologia hispànica i analitzar críticament les seues aportacions, amb la finalitat de contextualitzar els seus assoliments i contrastar-los amb els coneixements adquirits

Ser capaços de desenvolupar la docència i la investigació en matèries de filologia hispànica

Ser capaços de realitzar una lectura crítica, analítica i competent de tota mena de textos filològics hispànics, en funció d'un mètode d'anàlisi adequada a aquests, mitjançant el qual siga possible extraure totes les seues implicacions, tant de forma com de contingut

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Introducció al Paisatge Lingüístic

2. La llengua espanyola en el segle XXI

- 2.1. Concepte de paisatge lingüístic (PL o *Linguistic Landscape*, LL)
- 2.2. Els signes del paisatge lingüístic: funcions, unitats i tipologies
- 2.3. Bilingüisme i multilingüisme en els espais geogràfics hispànics
- 2.4. La migració a través del paisatge lingüístic
- 2.5. Diacronia i transformació del paisatge lingüístic
- 2.6. Turisme, gentrificació i les llengües del paisatge urbà

3. Estudis i recerca sobre el Paisatge Lingüístic (PL)

- 3.1. Revisió bibliogràfica i principals aportacions
- 3.2. Perspectives actuals i línies de recerca
- 3.3. Paisatges lingüístics hispànics
- 3.4. Mètodes i models d'anàlisi del paisatge lingüístic

4. Disseny d'un estudi de paisatge lingüístic a València

- 4.1. Objectius i hipòtesis
- 4.2. Metodologia i elaboració del corpus
- 4.3. Zones d'estudi i treball de camp
- 5.4. Anàlisi de dades i resultats

Aquests continguts es reflectiran en els següents resultats d'aprenentatge:

Ser capaços d'integrar els coneixements lingüístics, sociolingüístics i pedagògics per enfrontar-se a la complexitat de situacions professionals en les quals es deba formular judicis a partir d'una informació que, sent incompleta o limitada, incloga reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a

l'aplicació dels seus coneixements i judicis.

Ser capaços de realitzar un treball en equip, fomentant les relacions interpersonals, el diàleg, el respecte a l'altre i la no discriminació, ni lingüística ni social a través de l'elaboració de diverses tasques col·laboratives relacionades amb l'estudi del desenvolupament dels sociolectes urbans en el marc del contacte de llengües i cultures diferents.

Ser capaços de realitzar una anàlisi lingüística de textos en espais públics, de manera que puguen extreure totes les seues implicacions de forma i contingut mitjançant l'aplicació d'un mètode d'anàlisi adequat als mateixos.

Demostrar el maneig de les eines i instruments necessaris per a la selecció, gestió i anàlisi de la informació relativa a l'estudi del paisatge lingüístic en espais públics.

VOLUM DE TREBALL (HORES)

ACTIVITATS PRESENCIALS

Activitat	Hores
Teoria-Pràctiques	20,00
Total hores	20,00

ACTIVITATS NO PRESENCIALS

Activitat	Hores
Assistència a altres activitats	3,00
Elaboració de treballs individuals o en grup	0,00
Estudi i treball autònom	52,00
Preparació de classes	0,00
Preparació d'activitats d'avaluació	0,00
Resolució de casos pràctics	0,00
Total hores	55,00

METODOLOGIA DOCENT

Magistral (exposició de continguts a partir de desenvolupaments teòrics) amb diferents recursos (textos, audiovisuals, etc.).

Classes pràctiques participatives (exercicis, exposicions, debats, proves, etc.), realitzades en grup i/o de forma individual.

Ús de procediments i estratègies deductius en l'aplicació del coneixement adquirit: detecció i resolució de problemes, activitats de forma individual o en grup (exercicis, lectura i comentari crític de diferents textos, realització de treballs escrits i/o exposició oral dels resultats, etc.) a partir de l'exposició prèvia de

continguts.

Ús de procediments i estratègies inductius en l'aplicació del coneixement adquirit: detecció i resolució de problemes, activitats de forma individual o en grup (exercicis, lectura i comentari crític de diferents textos, realització de treballs escrits i/o exposició oral dels resultats, etc.) a partir de directrius bàsiques per formular un desenvolupament teòric posterior.

En aquesta assignatura s'implementen metodologies innovadores basades en els Projectes d'innovació docent *Història i historiografia de la llengua castellana en la seua innovació didàctica (HISLEDIDAC)* i *LENGUALDAD II. Comunicació igualitària: pràctiques d'escriptura acadèmica a l'educació superior*, concedits per el SFPIE, que té com a objectiu general dissenyar activitats d'ensenyament-aprenentatge caracteritzades per la participació efectiva de l'alumnat i l'ús d'un llenguatge igualitari en treballs escrits respectivament.

AVALUACIÓ

Avaluació de la participació activa en l'aula i/o en les tutories (resolució d'exercicis, comentari de lectures, exposició d'activitats, etc.) i realització d'una activitat del PIEE HISLEDIDAC (creació d'un espai col·laboratiu interuniversitari d'intercanvi de continguts en un mitjà de difusió digital): 30 %. Fins a 3 punts. No recuperable en segona convocatòria. Es mantindrà la puntuació obtinguda per l'alumne en primera convocatòria.

Avaluació dels treballs escrits, assajos, exercicis pràctics, tasques, qüestionaris, etc., en hores no presencials, que demostrin les competències adquirides: 50 %. Fins a 5 punts. Recuperable en segona convocatòria.

Avaluació a partir de proves finals escrites o orals que demostrin les competències adquirides: 20 %. Fins a 2 punts. Recuperable en segona convocatòria.

Tant en les proves com en les activitats, s'exigirà correcció ortogràfica, gramatical i lèxica. Cada incorrecció comportarà una reducció de la qualificació obtinguda, que pot arribar a suposar un suspens.

Es recomanarà i es valorarà positivament l'ús d'un llenguatge igualitari tant en les activitats com en les proves finals (PIEE LENGUALDAD [2a fase]).

Com a mitjà per a l'avaluació i per a la comunicació dels resultats, es podrà fer ús de la plataforma de l'Aula Virtual.

L'honestedat intel·lectual és vital en les comunitats acadèmiques, i per a la justa avaluació del treball de l'estudiantat. Tots els treballs presentats en aquest curs han de ser d'autoria original. No s'admetran treballs en els quals es faci ús de col·laboració fraudulenta o la composició amb l'ajuda d'intel·ligència

artificial (ChatGPT o altres), excepte si la seua utilització forma part dels continguts de l'assignatura i està autoritzada pel professorat que la imparteix.

L'avaluació i el sistema general de qualificacions seguiran la normativa de la Universitat de València aprovada pel Consell de Govern el 30/5/2017-ACGUV108/2017.

BIBLIOGRAFIA

Bàsica

CASTILLO LLUCH, Mónica y SÁEZ RIVERA, Daniel (coords.) (2012): «Paisajes lingüísticos en el mundo hispánico», *Revista Internacional de Lingüística Hispánica*, Volumen XI (2013), n.º 21, I. Sección temática: Paisajes lingüísticos del mundo hispánico.

GÓMEZ-PAVÓN, Ana y QUILIS MERÍN, Mercedes (2021) «El paisaje lingüístico de la migración en el barrio de Ruzafa (Valencia): una mirada a través del tiempo». *Cultura, Lenguaje y Representación / Culture, Language and Representation*, 25: 135-154.

GORTER, Durk (ed.) (2006): *Linguistic landscape: A new approach to multilingualism*. Clevedon: Multilingual Matters, 67-80.

LADO, Beatriz (2011): «Linguistic Landscape as a reflection of the linguistic and ideological conflict in the Valencian Community», *International Journal of Multilingualism*, 8:2, 135-150.

LANDRY, Rodrigue; BOURHIS, Richard Y. (1997): «Linguistic Landscape and Ethnolinguistic Vitality: An Empirical Study», *Journal of Language and Social Psychology* 6, 23-49.

MA, Yujing (2017): «El paisaje lingüístico chino en Valencia: una introducción a su estudio». *Lengua y Migración*, 9:1, 63-84.

PONS RODRÍGUEZ, Lola (2012): *El paisaje lingüístico de Sevilla: Lenguas y variedades en el escenario urbano hispalense*. Sevilla: Diputación de Sevilla.

Complementària

BARCKHAUS, Peter (2007): *Linguistic Landscape: A Comparative Study of Urban Multilingualism in Tokyo*. Clevedon: Multilingual Matters.

BEN-RAFAEL, Eliezer (2009): «A sociolinguistic approach to the study of linguistic landscapes», en Shohamy, Elana; Gorter, Durk (eds.) (2009): *Linguistic landscape. Expanding the scenery*. London: Routledge, 40-54.

BOURHIS, Richard Y.; GILES, Howard; ROSENTHAL, Doreen (1981): «Notes on the Construction of a Subjective Vitality Questionnaire for Ethnolinguistic Groups», *Journal of Multilingual and Multicultural Development*, 2:2, 145-155.

BRUVÈL OLMEDO, Antonio; JUAN GARAU, María (2009): «English as a lingua franca in the linguistic landscape of the multilingual resort of S'Arenal in Mallorca», *Internacional Journal of Multilingualism*, 6:4, 386-411.

CABELLO PINO, Manuel (2025): «Bibliografía selecta de estudios sobre el paisaje lingüístico en español (2008-2024)», *Del Español, Revista de lengua*, 2, 275-287.

CASTILLO LLUCH, Mónica; SÁEZ RIVERA, Daniel M. (2011): «Introducción al paisaje lingüístico de Madrid», *Lengua y Migración*, 3, 1, 73-88.

DE LA TORRE GARCÍA, Mercedes (ed.) (2024): *Estudios diacrónicos y sincrónicos del paisaje lingüístico hispánico*, sección monográfica en *Philologia Hispalensis*, 38, 1, 40-68.

DE LA TORRE GARCÍA, Mercedes y Francisco MOLINA DÍAZ (eds.) (2022): *Paisaje lingüístico: cambio, intercambio y métodos*, Berlín, Peter Lang, 41-80.

ESTEBA RAMOS, Diana (2016): «El paisaje lingüístico como herramienta pedagógica para un aula intercultural: despertar a las lenguas, despertar a sus culturas», en Leiva Olivencia, J. J.; Almenta López, E. (eds.), *La educación intercultural a debate*, Málaga: Seminario de Interculturalidad, Comunidad y Escuela de la Universidad de Málaga, 10-20.

FRANCO RODRÍGUEZ, José M. (2009): «Interpreting the Linguistic Traits of Linguistic Landscapes as Ethnolinguistic Vitality: Methodological Approach», *Revista Electrónica de Lingüística Aplicada* 8, 1-15.

GORTER, Durk (ed.) (2006): *Linguistic landscape: A new approach to multilingualism*. Clevedon: Multilingua Matters.

HUEBNER, Thom (2016): «Linguistic Landscape: History, Trajectory and Pedagogy», *Manusya, Journal of Humanities*, 22, 2-11.

MOLINA DÍAZ, Francisco (coord.) (2025): *Manifestaciones del paisaje lingüístico rural y urbano*. Valencia, Tirant lo Blanch.

MORANT MARCO, Ricard y MARTÍN LÓPEZ, Arantxa (2019). «El paisaje lingüístico del mar», en Manuel Pruñonosa Tomás (coord.), *Lenguaje, paisaje lingüístico y enacción*, Valencia, Tirant lo Blanch, 171-184.

MOUSTAOUI SRHIR, Adil (2019). «Dos décadas de estudios del Paisaje Lingüístico: enfoques teórico-metodológicos y nuevos desafíos en la investigación», *Signo y Seña*, 35, 7-26.

NASH, Joshua (2016): «Is linguistic landscape necessary?», *Landscape Research* 41:3, 380-384.

PÉREZ BERNAL, Marian; De la Torre García, Mercedes (2024). «Paisaje lingüístico y activismo epistémico. Las manifestaciones del 8 de marzo de 2024 en Sevilla», *Ambigua: Revista de investigaciones sobre Género y Estudios Culturales*, (11), 284-309.

PONS RODRÍGUEZ (dir.) (2024): *Álbum de paisaje lingüístico andaluz. Andalucía, tierra de lenguas*. Suplemento de *Archiletras. Revista de Lengua y Letras*, 22, 34-37.

RODRÍGUEZ BARCIA, Susana; RAMALLO FERNÁNDEZ, Fernando (2015). «¿Graffiti y conflicto lingüístico: el paisaje urbano como espacio ideológico», *Revista Internacional de Lingüística Iberoamericana*, 13,1 (25), 131-153.

SHOSHAMY, Elana; BEN-RAFAEL, Eliezer; BARNI, Monica (eds.) (2010): *Linguistic landscape in the city*. Bristol: Multilingual Matters.

SHOSHAMY, Elana; GORTER, Durk (eds.) (2009): *Linguistic landscape. Expanding the scenery*. London: Routledge.

VALLÈS i SARCHIS, Ismael (2003): «Aproximació a la imatge lingüística de la ciutat de València», *Cuadernos de Geografía*, 73-74, 391-400.